

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Förteckning över Inga Sernings tryckta skrifter
Hyenstrand, Åke
Fornvännen 57-60
http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1987_057
Ingår i: samla.raa.se

Förteckning över Inga Sernings tryckta skrifter

Inga Serning 1986.

Docent Inga Serning avled den 19 jan. 1987. Med hennes bortgång blev en betydelsefull forskargärning avslutad, innefattande arbeten kring nordskandinavisk forntid, samiska offerplatser, järnåldern i Dalarna samt äldre järnhantering. Inga Sernings för arkeologisk forskning centrala initiativ och verksamheter kommer att fortleva till gagn för nya generationer av arkeologer. Detta gäller särskilt järnforskningen, där hon utfört ett unikt samordningsarbete vad gäller kontakter mellan humanistisk forskning och näringslivet.

Inga Serning var i början av 1950-talet den svenska arkeolog som förde Gustaf Hallströms Norrlandsarbeten vidare. Hon tog på bred front upp det arkeologiska källmaterialet, från stenålder till medeltid. Detta resulterade i flera arbeten och en 200 sidor stor licentiatavhandling: "Järnåldern i norra Fenno-Scandia". Underlaget var en omfattande genomgång av nordkalottens fyndmaterial. På denna fasta grund kunde hon även göra analyser av mera övergripande frågor, t. ex. om handel. Tyvärr drabbades avhandlingen av samma öde som så många äldre akademiska arbeten av denna art: den blev ej publicerad och därmed tyvärr ganska obemärkt.

Inga Sernings norrlandsforskning fortgick och resulterade i stora och centrala arbeten, främst doktorsavhandlingen (1956) om de lappska offerplatserna och en volym om övre Norrlands järnålder (1960). De förstnämnda är i dag en raritet för boksamlaren och intar genom sin banbrytande karaktär en central plats i forskningen kring den samiska kulturen.

Efter sin flyttning till Dalarna kom Inga Serning att ägna sitt intresse åt detta landskaps järnåldersmaterial, vilket resulterade i en stor monografi 1966 och flera uppsatser. Hennes föremålsgenomgång är av central betydelse för järnåldersforskningen. I Dalarna väcktes även hennes intresse för äldre järnhantering. Genom att inse utvecklingsmöjligheterna inom detta område kom hon att bli en innovatör av stora mått. År 1967 tog hon initiativ till det Bergshistoriska utskottet vid Jernkontoret och byggde på kort tid upp ett omfattande kontaktnät inom och utom landet. Tillsammans med

bl. a. Helgöprojektet och vissa andra forskare skapade Inga Serning på detta sätt en forskningsfront som började utnyttja de särskilda möjligheter som finns i landets källmaterial.

Under de senaste åren har Inga Serning genom skapandet av det Arkeometallurgiska institutet i Häksberg byggt upp en plattform för järnforskningen, särskilt vad gäller samordning av tekniska och arkeologiska metoder.

Inom järnforskningen har Inga Sernings insatser bl. a. varit upprättandet av typschemata för reduktionsugnar, system för metallurgiska och metallografiska observationer och modeller för järnframställningsplatsernas utseende och miljö. I detta sammanhang blev hennes internationella kontakter av stor betydelse och bidrog till en förstärkning av landets position i den europeiska forskningen.

Vid sidan av allt detta gjorde Inga Serning en stor lärargärning, både inom ordinarie universitetsutbildning och inom sitt specialområde. Hennes kurser i äldre järnhantering var populära och viktiga. Vidare kan nämnas att hon utförde ett 25-tal arkeologiska undersökningar, alltid snabbt och föredömligt publicerade och tillgängliga för forskningen. Bland andra insatser kan nämnas att Inga Serning tog initiativ till Skytteanska samfundet i Umeå, att hon fungerade som konsult i projektet Early Norrland och under en kortare period som landsantikvarie i Luleå. Hon blev vidare kompetensförklarad till professur i arkeologi vid Lunds universitet.

Inga Sernings centrala roll inom järnforskningens område är välkänd. Mindre kända är hennes tidigare arbeten inom Norrlandsforskningen. Sannolikt har detta tidigare intresse på ett verksamt sätt bidragit till den snabba expansionen av norrlandsarkeologi, bl. a. markerat av universitetsinstitutionen i Umeå. Genom sin starka och generösa personlighet, energi och entusiasm gjorde hon stora insatser vad gäller samordning till forskarsamhällets fromma. Med hennes bortgång förlorade landets arkeologer en stimulerande och framgångsrik kollega och en god vän.

Åke Hyenstrand

1949

Lappbarnen — deras vård och uppfostran i spädbarnsäl-
dern och lekäldern. *Norrboten*, s. 55—109.

1951

Ett intressant fornfynd. *Norrboten*, s. 128.

1953

Grätråskfyndet och lapsk tenngjutning. *Norrboten*, s. 71—81.

Vikingatidsfynd från Romelsön. *Västerbotten*, s. 19—22.

1956

Järnåldern i norra Fennoskandia. En översikt och en jämfö-
relse. *Västerbotten*, s. 1—25.

Lapska offerplatsfynd från järnålder och medeltid i de sven-
ska lappmarkerna. [Engl. summ.] Finds from Lapp places
of sacrifice in Sweden from the Iron age and the Middle
ages. Med numismatisk bilaga utarb. i Kungl. Myntkabi-
nettet under medverkan av Vera Jammer. . . [Akad. avh.
Stockholms högskola.] 222, (1) s., (10), 65 pl. Stockholm.
Nordiska museet: Acta Lapponica; 11.

1957

Några reflektioner kring lapska offerplatsfynd och lapsk
fornkristen religion. *Norrboten*, s. 15—33.

Några stenåldersfynd från Norrbotten. *Norrboten*, s.
38—42.

1960

Övre Norrlands järnålder. [Engl. summ.] The Iron age in
the counties of Västerbotten. 22, (1) s., ill. Umeå. *Skrifter utg.
av Vetenskapliga biblioteket i Umeå*; 4.

1961

Norrlandsforskning under 1940- och 1950-talen: Arkeologi.
Norrlandica V. Norrlands nations skriftserie, s. 186—202.
Uppsala.

1962

Järnåldersgravarna vid Horrmundsjön i Transtrands so-
ken. *Dalarnas hembygdsbok*, s. 31—86.

1963

Järnframställning och smide. Föreläsningar hållna i semi-
nariet för nordisk fornkunskap den 6 och 13 mars. [Stock-
holm] 20, 16, (2) s. [Duplic.]

Järnåldersfynd med hästuprustning. [Icke publicerat
manus.]

Några fynd från gravar under Leksands kyrka. *Fornvännen*,
årg 58, s. 213—218. [Smärre meddelanden.]

Åhls sockens förhistoria [med.] förteckning över fasta forn-
lämningar och fynd. [I] *Bidrag till Åhls sockens historia*, H. 4,
[utg. av] Åhls hembygdsförening, Insjön, s. 57—87.

1964

Kopparbergslagens förhistoria. (Se B. Boëthius, Koppar-
bergslagen fram till 1570-talets genombrott. Uppsala.
1965.) [Biträtt B. Boëthius med sina specialundersökningar
i Falutraktens arkeologi.]

1965

Boplats Korsnåset, Grangärde. *Dalarnas hembygdsbok*, s. 11.

Dalarna — *Med arkeologen Sverige runt*. Huvudred. Sverker
Janson, s. 275—281. Stockholm. När—var—hur-serien.

Förhistoria i Korsnåset. *Gränge*. Årskrift för hembygdsin-
tresserade i Grangärde kommun. Grangärde 2, s. 5—9.

Vor- und frühgeschichtliches Eisengewerbe in schwedi-
schen Järnbärrarland — Vita pro ferro. [I] *Festschrift für Robert
Durrer*. Schaffhausen. S. 73—90.

Sacrificial sites. Dwelling sites or trading depots? *Hunting
and fishing*. Luleå. S. 387—396.

Dalarnas järnålder. The Iron age in Dalarna. With summa-
ry and conclusions in English. 256, (1) s., 113 pl., 6 kartblad,
4 tab. Stockholm. *Monografier utg. av Kungl. Vitterhets-, historie-
och antikvitetssakademien* [45.]

Socknens förhistoria. [I] *Rättoik*, I:1, Västerås. S. 11—57.

Järnåldersfynd från Älvdalen. *Skansvakten*. Elfdalens hem-
bygdsförenings midsommartidning, söndagen den 19 juni,
nr 51, s. 18—19.

Vindförbergs udde, Ore. *Dalarnas hembygdsbok*, s. 9.

1967

Nya arkeologiska undersökningar i Dalarna. Från fyra kul-
tur dagar i Bonäs Bygdegård under medverkan av Kungl.
Gustav Adolfs akademien. Uppsala. S 61—71.

1970

Offerplatser, boplatser eller handelsdepåer. *Norrboten*, s.
69—76.

[Tills. m. Åke Hyenstrand] Människa och miljö i Dalarna.
Det arkeologiska synsättet. *Dalarnas museum*. Forskningsrå-
det. S. 61—71.

1971

The Viking age in Dalarna. *Proceedings of the Sixth Viking Con-
gress 1969*. Uppsala. S. 79—86.

[Medarb. i:] Dalarna. Red.: Richard Holmström och S.
Arthur Svensson. Text: Inga Serning. . . Foto: . . . (2), 128,
234, 276, (7) s., (8) faks.-bl. III. Malmö. Allhems landskaps-
böcker.

1972

[Till. m. Åke Hyenstrand] Järn och bergslag. *Forn tid och
framtid*, s. 41—47.

1973

Förhistorisk järnhantering i Dalarna. Fältundersökningar
och tekniska undersökningar. Med bidrag av Hans Hag-

feldt och Nils Holm. 139 s. Ill. Stockholm. *Jernkontorets forskning*. Ser. H. 9.

[Rec. av] Untersuchungen zur Technologie des Eisens. Berichte über die Ausgrabungen in Haithabu 5. Neumünster. 1971. *Fornvännen*, årg. 68, s. 119–121.

1974

Undersökningar i fält. [I] Att välja forntid. *Dalarnas museums serie av småskrifter* 9, s. 32–34.

1976

Tidig järnframställning. Skandinavien. [I] *När järnet kom* . . . [utställning i Röhsska konstslöjdmuseet 10 okt. 1976–10 jan. 1977. . .] Göteborgs arkeologiska museum, s. 41–96.

1977

Iron metallurgy and prehistoric society. [I] Technology and its impact on society, s. 11–21. *Tekniska museet. Symposia*. Symposium No 1. Stockholm. [Tr. 1979.]

[Rec. av] Inger Zachrisson, Lapps and Scandinavians. Archaeological finds from Northern Sweden. Early Norrland 10. *Fornvännen*, årg. 72, s. 120–124.

1978

Comments on Irmelin Martens, Some reflections on the classification of prehistoric and medieval ironsmelting furnaces. *Norw. arch. rev.* s. 40–45.

The Historical metallurgy group and the British Museum Research Laboratory symposium on early extractive and fabrications metallurgy — 22nd 23rd April 1977. *Fornvännen*, årg. 73, s. 194–198. [Kongresser.]

[Kommentar till] Erik Tholander, Utvecklingshorisonter i fråga om järnframställningsugnar i äldre svensk teknikhistoria. *Jernkontorets bergshistoriska utskott*. Serie H 17, s. 77–79.

1979

Gropshaktugnen från Hallfreds i Follingbo. [I] *Arkeologi på Gotland*, s. 173–178.

Prehistoric iron-production. [I] *Iron and man in prehistoric Sweden*. Ed. Helen Clarke. Stockholm. s. 50–98.

[Rec. av] Excavations at Helgö, V:1, Workshop — Part 2. Med bidrag av K. Haglund m. fl. Red. K. Lamm och A. Lundström. Stockholm. *Fornvännen*, årg. 74, s. 201–204.

1980

Malm, metall, föremål. Kompendium i arkeologi. Med bidrag av Ulf Qvarfort. Del. 1–2. Stockholm.

1981

[Tills m. Bo Molander och Hans Hagfeldt] Fältundersökningar av lågtekniska järnframställningsplatser och tekniska undersökningar. Stockholm. (3), 26 s. *Handbok i arkeologiskt fältarbete: 4*. Riksantikvarieämbetets dokumentationsbyrå.

[Rec. av] Berichte über die Ausgrabungen in Haithabu. Schleswig-Holsteinisches Landesmuseum für Vor- und Frühgeschichte. Hrsg. Schietzel. Neumünster. *Fornvännen*, årg. 76, s. 262–266.

1982

Fyndgravar och gravfynd. [I] Tusen år på Kyrkudden. Leksands kyrka, arkeologi och byggnadshistoria. *Dalarnas minnes- och hembygdsförbunds skrifter* 25, s. 69–141.

[Tills. m. Hans Hagfeldt och Peter Kresten och med bilaga av Birgitta Hulthén] Vinarhyttan — en medeltida hyttanläggning vid sjön Haggen, Norrbärke socken, Dalarna. [Engl. summ.] Vinarhyttan, a late medieval iron production site at Lake Haggen, Norrbärke parish, Dalarna county, Sweden. *Jernkontorets forskning*. Ser. H 21.

[Rec. tills. m. Å. Hyenstrand av] Rapporter o. meddelanden från Jernkontorets bergshistoriska utskott. Serie H 1–20. *Fornvännen*, årg. 77, s. 290–294.

1983

[Inledning till] Andreas Oldebergs tryckta skrifter 1927–1980 av J. Ambatsis och M. Lundqvist. *Fornvännen* årg. 78, s. 37.

Metallhantering under järnålder och medeltid. [I] Forskning för Dalarna på 80-talet. *Dalarnas museums serie av småskrifter*; 31, s. 44–46.

[Tills. m. Peter Kresten] The calculation of normative constituents from the chemical analyses of ancient slags. Stockholm. 27 s. *Jernkontorets forskning*. Ser. H 25.

Reflections on archaeological and metallurgical analyses [I]. Festschrift für Hans Hingst zum 75. Geburtstag. Red. Hildegard von Schwetow. Neumünster. *Offa* 40.

1984

Tidigt järn i Mellansverige. [Dt. Zus.] Frühes Eisen in Mitteleuropa. *Gotländskt arkiv*, årg. 56, s. 51–64.

The down of Swedish iron metallurgy. *Bulletin of the Metal museum*. The Japan institute of metals, s. 3–19.

Arkeologiska bidrag i Peter Kresten, The mineralogy. . . *Jernkontorets bergshistoriska forskning*. Ser. H, 29.

1985

Arkeologiska kommentarer [i] Modin, Helfrid. Lapphyttejärn: en metallografisk undersökning och guide = Iron from Lapphyttan: a metallographic investigation and guide, with archaeological comments. . . förord av Åke Hyenstrand. Riksantikvarieämbetet: Jernkontoret. 232, [1] s., ill. Parallelltext på svenska och engelska. Delrapport från Lapphytteprojektet.

1987

[Rec. av] *Offa* 40. Neumünster 1983. *Fornvännen*, årg. 82, s. 00–00.

Jannis Ambatsis